

RAPPORT
betreffende een
flora- en fauna-onderzoek
de Waterkanten veld 10, 11 en 12
te Lisse

Datum : 27 oktober 2020
 Kenmerk :

Opdrachtgever : VORM
 : De heer A.N. de Haas
 : Postbus 16
 : 3350 AA Papendrecht

Goedkeuring		Datum	Handtekening
De heer R.F.M. Sluijs Ecoloog	Opsteller, auteur	12-07-2017	
De heer R.F.M. Sluijs Ecoloog	Definitieve versie	23-10-2017	
	2 ^e lezerschap, controle		
	Vrijgave rapportage		

© IDDS B.V.

Noordwijk

Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag worden veeleelvoudigd en/of openbaar gemaakt door middel van druk, fotokopie, microfilm of op welke andere wijze dan ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

NOORDWIJK (hoofdkantoor)

's-Gravendijkseweg 37
 Postbus 126
 2200 AC Noordwijk

T 071 - 402 85 86
info@idds.nl
www.idds.nl

VEENENDAAL

T 0318 - 69 00 22

BREDA

T 076 - 548 66 20

HOOGVEEEN

T 0528 - 72 22 29

SEVENUM

T 077 - 467 05 86

www.idds.nl

Inhoud

1. Inleiding	3
Leeswijzer	3
2. Opzet en uitvoering van het onderzoek	4
3. Beschrijving van het plangebied	5
3.1 Ligging plangebied.....	5
3.2 Gebiedsbescherming.....	7
3.3 Algemene beschrijving van het plangebied.....	8
3.4 Waardevolle bomen.....	10
4. De Wet Natuurbescherming.....	11
4.1 Verordening uitvoering Wet natuurbescherming Zuid-Holland	12
5. Resultaten bureaustudie en veldbezoek en conclusies daaruit	12
5.1. Vleermuizen.....	12
5.2 Grondgebonden zoogdieren.....	15
5.3 Vaatplanten	15
5.4 Vogels	15
5.5 Amfibieën en reptielen.....	16
5.6 Vissen	17
5.7 Overige beschermde soorten	17
6. Samenvatting conclusie en overzichtstabel	18
Aanbevelingen.....	20
Literatuur en bronvermelding	21

1. Inleiding

In opdracht van VORM is een flora- en faunaonderzoek uitgevoerd op de locatie de Waterkanten te Lisse. In 2011 is reeds een quickscan uitgevoerd in het gebied (IDDS BV, 30 September 2011

Kenmerk : 11085427/NHO/rap1)

Aanleiding tot het uitvoeren van een flora- en faunaonderzoek zijn de verjaring van de eerdere quickscan en de voorgenomen herontwikkeling van het plangebied. De quickscan flora en fauna heeft ten doel de voorgenomen plannen te toetsen aan de huidige natuurwetgeving zodat duidelijk wordt welke maatregelen moeten worden getroffen om overtreding van deze wet te voorkomen. Indien overtreding niet kan worden vermeden, zal in het onderhavige rapport worden aangegeven voor welke soorten en met welke onderbouwing ontheffing dient te worden aangevraagd. Indien aanvullend onderzoek noodzakelijk blijkt, kan op basis van de quickscan een gedegen planning daarvan worden gemaakt. Het plangebied is onderzocht en beoordeeld op de aanwezigheid van en betekenis voor door de Wet Natuurbescherming beschermde plant- en diersoorten.

Vanwege de aanwezigheid van een kraamverblijf van vleermuizen in 2012 (IDDS BV, Rapport betreffende aanvullend onderzoek Vogels, Vissen en Vleermuizen, project De Waterkanten, Gemeente Lisse *Datum : 15 oktober 2012 Kenmerk : 12045606/NHO/rap1.1*) is direct na de quickscan een eerste bezoek in het kader van het Vleermuisprotocol 2017 gedaan. De bevindingen hiervan worden bekend gemaakt na afloop van de vier nog te volgen bezoeken.

Leeswijzer

In hoofdstuk 2 wordt de opzet van het onderzoek besproken.

In hoofdstuk 3 wordt nader ingegaan op het plangebied.

In hoofdstuk 4 worden de reikwijdte en de doelstellingen uit de Natuurbeschermingswet beschreven.

In hoofdstuk 5 worden conclusies getrokken uit de resultaten van het bureauonderzoek en het veldbezoek, waarna in hoofdstuk 6 de conclusies worden samengevat.

2. Opzet en uitvoering van het onderzoek

Het onderhavige flora- en faunaonderzoek bestaat uit twee onderdelen, te weten: een bronnen- en literatuuronderzoek en een biotooptoets (veldbezoek). De biotooptoets is door een ecooloog uitgevoerd op 7 juli 2017 in de avond bij windkracht 2, lichte bewolking en circa 20 graden.

Het bronnen- en literatuuronderzoek omvat een bureaustudie, waarbij kaarten zijn geraadpleegd (kenmerken van het landschap waarin het plangebied zich bevindt) en de reeds bekende verspreidingsgegevens van voorkomende beschermde soorten in de regio zijn geraadpleegd. In het bronnen- en literatuuronderzoek zijn het plangebied en het omliggende gebied in een straal van ongeveer 1,5 kilometer onderzocht. Bij deze toetsing is alleen gekeken naar de beschermde soorten uit de Wet Natuurbescherming. Deze soorten hebben een Nederlandse of Europese bescherming en moeten worden getoetst op voorkomen en effect. Wanneer effecten optreden of verbodsbepalingen worden overtreden, dan zijn er mogelijk maatregelen nodig om de effecten te voorkomen, verzachten of te compenseren om te voldoen aan de Wet Natuurbescherming. Algemene soorten zijn niet meegenomen in deze toetsing. Deze soorten zijn zodanig algemeen in Nederland dat de gunstige staat van instandhouding niet in het geding komt door de meeste projecten. Bovendien geldt voor deze soorten een vrijstelling van de verbodsbepalingen zoals weergegeven in artikelen 3.1, 3.5 en 3.10 van de Wet Natuurbescherming. Wel geldt de zorgplicht ex artikel 1.11.

Er zijn diverse bronnen geraadpleegd om een beeld te krijgen van de verspreiding en mogelijk voorkomen van beschermde soorten in en rond het plangebied. Aan de hand van deze informatie is een inschatting gemaakt of de betreffende soorten in het plangebied voor zouden kunnen komen, gezien de habitatvoorkeur van de betreffende soorten. Op waarneming.nl zijn de waarnemingen over de afgelopen drie jaar gecheckt van kilometerhok 98,474, 98,475, 99,474 en 99,475. Deze kilometerhokken bevatten voornamelijk hetzelfde stedelijk gebied als waarin het plangebied ligt en bieden daarom een goede afspiegeling van de te verwachten soorten.

Een overzicht van de gebruikte literatuur is opgenomen in de literatuurlijst, die is opgenomen in de bijlage van deze briefrapportage.

Anderzijds is een biotooptoets uitgevoerd. Dit betreft een veldbezoek met als doel een inschatting te maken van de ecologische kwaliteiten van het plangebied. De bevindingen van het bronnen- en literatuuronderzoek worden in het veld getoetst en indien nodig aangevuld. Op het moment dat een biotooptoets wordt uitgevoerd, zijn niet alle soorten zichtbaar aanwezig. Diersoorten zijn bijvoorbeeld alleen nachtactief of in een bepaalde periode van het jaar afwezig. Daarom zijn de eisen die soorten/soortgroepen aan hun leefomgeving stellen met betrekking tot vaste rust- en verblijfplaatsen, voedselgebieden en migratierouten vergeleken en getoetst met de situatie in het veld. Op deze manier is ook het belang van het plangebied beoordeeld voor flora en fauna die niet zijn waargenomen gedurende de biotooptoets, maar desondanks toch mogelijk kunnen voorkomen ter plaatse van het plangebied. De resultaten van de biotooptoets betreffen uitsluitend waarnemingen binnen het plangebied.

Op basis van de veldkenmerken van het plangebied en de verspreiding van beschermde soorten, is beoordeeld voor welke beschermde soorten het plangebied van betekenis kan zijn.

3. Beschrijving van het plangebied

3.1 Ligging plangebied

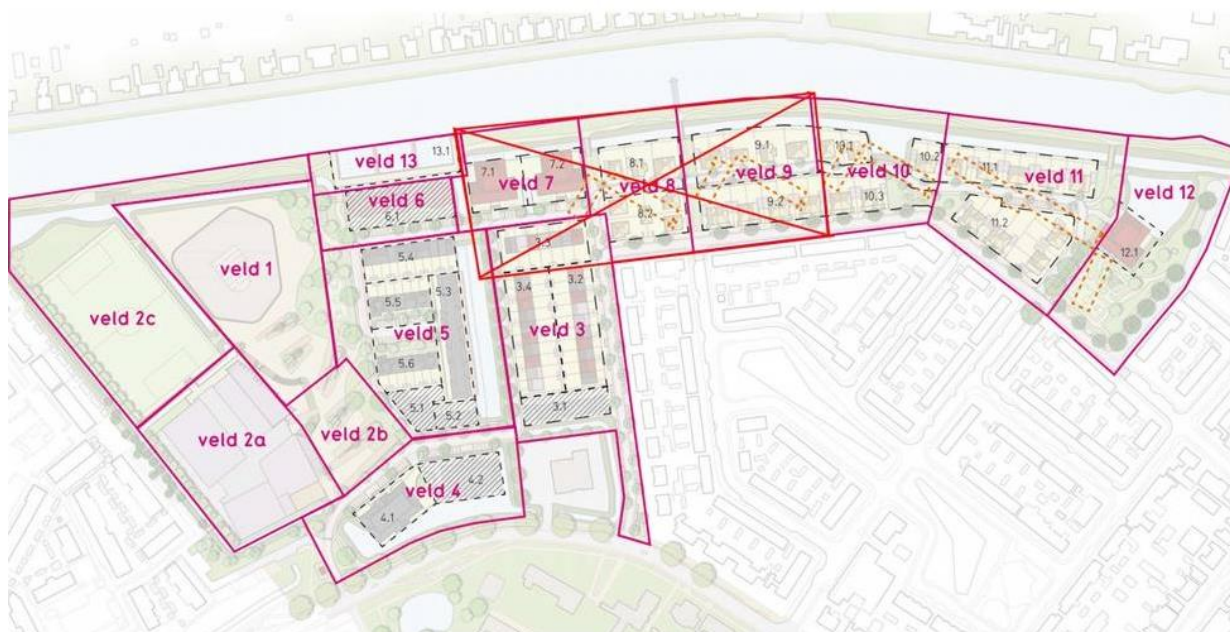
Het plangebied is gelegen aan de rand van de gemeente Lisse op de grens van Noord- en Zuid-Holland. De ringvaart vormt, op een sloot en dijk na, de scheiding tussen de twee provincies en is tegelijk de grens van het plangebied.

Globale afkadering plangebied. Bron: Publieke Dienstverlening Op de Kaart, <http://pdokviewer.pdok.nl/>

De voorgenomen ontwikkelingen houden het slopen van de drie flatgebouwen en het verwijderen van veel van de bomen in. De twee flats ten zuiden zijn portiekflats. De flat ten noorden is een galerijflat en vormt één gebouw door de doorloop in de galerij. Het was in deze doorloop dat in 2012 een kraamverblijf van gewone dwergvleermuis was geconstateerd. Hierna wordt nieuwbouw gerealiseerd. Bij deze nieuwbouw wordt rekening gehouden met de waterbalans. Het plangebied maakt deel uit van een groter geheel dat gefaseerd wordt ontwikkeld. In een eerdere quickscan (IDDS, 30 september 2011) is het gehele gebied al eens onderzocht. In dit rapport worden de velden 10, 11 en 12 onderzocht.

De kwelsloot naast de ringvaart wordt verbreed en een waterberging in het plan sluit aan op de kwelsloot. Op een andere locatie komt een vijver, of deze een verbinding krijgt met de kwelsloot is nog niet zeker.

De onderzochte velden 10, 11 en 12 in relatie tot de andere ontwikkelingen.

3.3 Algemene beschrijving van het plangebied

Het plangebied kenmerkt zich door drie flatgebouwen omgeven door een parkachtig landschap met meerdere grote bomen, zowel aan de Van Speykstraat kant als aan de kant van de vaart. In het zuiden van het gebied vormen een aantal bomen en struiken een klein bos. Een aaneenschakeling van struiken staat achter elke flat.

Galerijflat Van Speykstraat 136-200

vlr: Achteraanzicht galerijflat Van Speykstraat 136-200, achteraanzicht portiekflat 2x en jonge knotwilgen met grasland achter de portiekflat.

3.4 Waardevolle bomen

In het plangebied staan enkele door de gemeente Lisse aangemerkte waardevolle bomen. Voor deze bomen moet een kapvergunning worden aangevraagd. Het gaat om de volgende bomen:

Speykstraat van 200 Gemeente Beeldbepalend 1060 *Populus x canadensis*

Speykstraat van 32 Gemeente Beeldbepalend 1057 *Ulmus x hollandica* cv.

Daarnaast kunnen er zogenaamde functionele bomen staan. Zie Bomenverordening Lisse 2015 voor meer informatie. Aangeraden wordt contact op te nemen met de gemeente Lisse hieromtrent.

4. De Wet Natuurbescherming

Voor soortenbescherming geldt voor deze wet dat deze gericht is op het bereiken of herstellen van een gunstige staat van instandhouding van deze soorten. De wet maakt hiervoor een programmatische aanpak mogelijk. Binnen deze wet wordt de soortbescherming opgedeeld in drie categorieën:

1. De bescherming van alle natuurlijk in het wild levende vogels van soorten die voorkomen in de EU als bedoeld in artikel 1 van de Vogelrichtlijn en de niet in die bijlage genoemde geregeld voorkomende trekvogelsoorten (art. 3.1 – 3.4).
2. De bescherming van in het wild levende dieren en planten van soorten die voorkomen in de EU op grond van de Habitatrichtlijn (bijlagen I, II, IV en V) en natuurbeschermingsverdragen (art. 3.5 – 3.9).
3. De bescherming van niet onder de bovenstaande twee categorieën vallende zoogdieren, amfibieën, reptielen, vissen, dagvlinders, libellen, kevers en vaatplanten voorkomend in Nederland, vermeld in de bijlage van de Wet natuurbescherming (art. 3.10 – 3.11). Voor de zoogdier- amfibie- en reptielsoorten opgenomen in deze bijlage geldt geen Europese verplichting tot bescherming. Deze soorten worden beschermd vanwege de breed in de maatschappij levende overtuiging dat deze dieren een bescherming behoeven. De andere in de bijlage opgenomen soorten worden om ecologische redenen beschermd. Hiermee geeft Nederland uitvoering aan de algemene verplichting van het Biodiversiteitsverdrag om kwetsbare en bedreigde dier- en plantsoorten te beschermen.

Verbodsbepalingen: Artikel 3.5

1. Het is verboden in het wild levende dieren van soorten, genoemd in bijlage IV, onderdeel a, bij de Habitatrichtlijn, bijlage II bij het Verdrag van Bern of bijlage I bij het Verdrag van Bonn, in hun natuurlijk verspreidingsgebied opzettelijk te doden of te vangen.
2. Het is verboden dieren als bedoeld in het eerste lid opzettelijk te verstoren.
3. Het is verboden eieren van dieren als bedoeld in het eerste lid in de natuur opzettelijk te vernielen of te rapen.
4. Het is verboden de voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren als bedoeld in het eerste lid te beschadigen of te vernielen.
5. Het is verboden planten van soorten, genoemd in bijlage IV, onderdeel b, bij de Habitatrichtlijn of bijlage I bij het Verdrag van Bern, in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te ontwortelen of te vernielen.

Uitbreiding verbodsbepalingen en mogelijkheid tot ontheffing of vrijstelling: Artikel 3.10

1. Onverminderd artikel 3.5, eerste, vierde en vijfde lid, is het verboden:
 - a. in het wild levende zoogdieren, amfibieën, reptielen, vissen, dagvlinders, libellen en kevers van de soorten, genoemd in de bijlage, onderdeel A, bij deze wet, opzettelijk te doden of te vangen;
 - b. de vaste voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren als bedoeld in onderdeel a opzettelijk te beschadigen of te vernielen, of
 - c. vaatplanten van de soorten, genoemd in de bijlage, onderdeel B, bij deze wet, in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te ontwortelen of te vernielen.
2. Artikel 3.8, met uitzondering van het derde en vierde lid, is van overeenkomstige toepassing op de verboden, bedoeld in het eerste lid, met dien verstande dat, in aanvulling op de redenen, genoemd in het vijfde lid, onderdeel b, de noodzaak voor de ontheffing of vrijstelling ook verband kan houden met handelingen:
 - a. in het kader van de ruimtelijke inrichting of ontwikkeling van gebieden, daaronder begrepen het daarop volgende gebruik van het ingerichte of ontwikkelde gebied;

b. t/m h. (niet van toepassing, zie wettekst).

3. De verboden, bedoeld in het eerste lid, onderdelen a, en b, zijn niet van toepassing op de bosmuis, de huisspitsmuis en de veldmuis voor zover deze dieren zich in of op gebouwen of daarbij behorende erven of roerende zaken bevinden.

4.1 Verordening uitvoering Wet natuurbescherming Zuid-Holland

Artikel 8.1 vrijstelling ten behoeve van bestendig beheer of onderhoud en de ruimtelijke inrichting of ontwikkeling van gebieden.

1. De verboden, bedoeld in artikel 3.10, eerste lid, van de wet, gelden niet bij de uitvoering van handelingen in het kader van:

a. de ruimtelijke inrichting of ontwikkeling van gebieden, daaronder begrepen het daarop volgende gebruik van het ingerichte of ontwikkelde gebied;

(b,c,d niet van toepassing, zie wettekst)

2. De vrijstellingen, bedoeld in het eerste lid, gelden ten aanzien van de in bijlage 6 genoemde andere beschermde soorten: Aardmuis, Bastaardkikker, Bosmuis, Bruine kikker, Bunzing, Dwergmuis, Dwergspitsmuis, Egel, Gewone bosspitsmuis, Gewone pad, Haas, Hermelijn, Huisspitsmuis, Kleine watersalamander, Konijn, Meerkikker, Ree, Rosse woelmuis, Veldmuis, Vos, Wezel en Woelrat.

Bovenstaande soorten zijn derhalve niet beschermd bij de voorgenomen werkzaamheden, wel geldt de zorgplicht.

5. Resultaten bureaustudie en veldbezoek en conclusies daaruit

5.1. Vleermuizen

Resultaten bureauonderzoek

Het plangebied heeft meerdere opstallen waarin vleermuizen kunnen verblijven. De meest voorkomende gebouwbewonende vleermuissoort is de gewone dwergvleermuis. Andere soorten die vaak of regelmatig in stedelijk gebied in gebouwen verblijven en voorkomen in de provincie Zuid-Holland zijn de ruige dwergvleermuis, gewone grootovleermuis, laatvlieger en meervleermuis. Verschillende ruimten in gebouwen kunnen door vleermuizen gebruikt worden als verblijfplaatsen. Dit gebruik is afhankelijk van de tijd van het jaar, de (buiten)temperatuur en de functie van de verblijfplaats. De gewone dwergvleermuis gebruikt bijvoorbeeld spouwmuren en de ruimten onder daken van woningen als kraamverblijfplaatsen. Daarnaast gebruiken kleinere groepen vleermuizen en losse mannetjes deze ruimten jaarrond als winter-, paar- en tussenverblijfplaats. De kraamperiode (half mei tot half juli) is een gevoelige periode voor vleermuizen, dan zitten grote groepen vrouwtjes met hun jongen bij elkaar in de kraamverblijfplaatsen.

Rosse vleermuis en ruige dwergvleermuis zijn boombewonende soorten die volgens verspreidingsgegevens voor kunnen komen. Zomerverblijven bevinden zich vaak in (oude) bomen met holten. Gewone dwergvleermuis kan holten gebruiken als paarverblijf. Voor vleermuizen moeten de bomen worden onderzocht op holtes die voor vleermuizen geschikt zijn om in te verblijven, zoals ingerotte boomdelen, ingescheurde takken en loshangend schors.

In de omgeving van het plangebied zijn op waarneming.nl enkele waarnemingen van vleermuizen bekend over de afgelopen vijf jaar. Het betreffen waarnemingen van gewone dwergvleermuis en één overvliegende rosse vleermuis in Lisserbroek van 2016. De Nationale Databank Flora en Fauna (telmee.nl) maakt melding van gewone dwergvleermuis, ruige dwergvleermuis, laatvlieger en rosse vleermuis in het 5x5 kilometerhok.

De rosse vleermuis heeft als habitat met name oude bossen, zoals op landgoederen beplant met oude eiken en beuken. De waarnemingen van deze soort zullen van het landgoed Keukenhof komen.

In 2012 is een vleermuisonderzoek gedaan naar de functie van het gebied voor vleermuizen. Hier kwam het onderstaande uit voort (zie afbeelding).

Fig.8. Zuidoostelijk deel van het plangebied met de interpretatie van de waarnemingen tijdens kraam- en paarperiode.

De rode lijnen zijn routes waarlangs gewone dwergvleermuizen vliegen van hun kolonie naar het foerageergebied. Deze routes zijn afhankelijk van lijnen in het landschap. Deze lijnen kunnen gevormd worden door bomen, kanalen of dijken. In een eerder stadium zijn in het plangebied veel bomen gerooid, waardoor het de vraag is of de migratieroute nog aanwezig is en zich verplaatst heeft tot langs de vaart / de dijk.

Resultaten veldbezoek gebouwen

De invliegopening van het kraamverblijf uit 2012 is nog steeds aanwezig in de galerijflat. Hoewel in 2012 een kraamverblijf is gevonden in de galerijflat, kan dit momenteel anders zijn: vleermuizen verhuizen gemakkelijk en gebruiken meerdere (kraam)verblijven in een gebied. De portiekflats beschikken over open stootvoegen boven de lateien. De galerijflat heeft geen open stootvoegen.

Resultaten veldbezoek bomen

De bomen zijn met behulp van een verrekijker nauwkeurig onderzocht op holten. In een van de bomen, een gekandelaberde wilg is een spechtengat gevonden.

In dit gat kan, indien het naar boven is ingerot, een kolonie boombewonende vleermuizen huizen. Zonder inrotting kan het gat dienstdoen als paarverblijf. Vleermuizen zijn niet selectief in paarverblijven.

Bomen op enige afstand van elkaar in een parkachtig landschap maken het gebied als foerageergebied geschikt. Via de dijk langs de ringvaart (lijnelement, zie foto boven) is het gebied toegankelijk voor kolonies die zich buiten het plangebied bevinden.

Conclusie

De functie van het gebied voor gebouwbewonende soorten moet verder worden onderzocht. In één boom binnen het plangebied is een holte aangetroffen. Door de bladdichtheid kan het zijn dat openingen zijn gemist. De functie van het gebied voor boombewonende soorten en paarverblijven moet verder worden onderzocht. Het plangebied vormde naar aanleiding van het onderzoek uit 2012 een lijnelement en essentieel foerageergebied voor de gewone dwergvleermuis. Nader onderzoek moet bepalen of het gebied deze functie nog steeds heeft.

5.2 Grondgebonden zoogdieren

Resultaten bureauonderzoek

Op basis van biotoop (te klein areaal voor eekhoorn en boomarter) en verspreidingsgegevens zijn geen beschermde soorten zoogdieren te verwachten in het plangebied.

Resultaten veldbezoek

Tijdens het vleermuisbezoek zijn parende egels waargenomen. Mogelijk zijn algemene muizensoorten als huismuis, huisspitsmuis en bruine rat aanwezig. Bij kap van de vegetatie in de winter dient men rekening te houden met zoogdieren in winterslaap, zoals de egel. Deze soort houdt winterslaap op beschutte plekken, zoals onder bladval onder een dichte haag, of onder dicht struikgewas. Inachtneming van de zorgplicht betekent dat men het struikgewas handmatig kapt, ipv met bulldozer of graafmachine. Eventueel aangetroffen egels in winterslaap kunnen dan worden overgezet op een beschut plekje, zoals bijvoorbeeld het nabijgelegen park aan het Van Heemskerkplein. Dergelijke 'egelvriendelijke werkwijze' maakt deel uit van de wettelijke zorgplicht die men heeft tegenover dieren bij ruimtelijke werkzaamheden.

Conclusie

Tijdens het veldbezoek zijn egels aangetroffen. Voor beschermde zoogdieren is het plangebied niet de juiste habitat of grootte. Voor eventueel aanwezige algemene soorten geldt de zorgplicht. Door de dieren te vangen in uit te zetten in een zelfde habitat nabij het plangebied wordt hier invulling aan gegeven. Conclusie: nader onderzoek naar zoogdieren wordt naar aanleiding van het bovenstaande niet nodig geacht.

5.3 Vaatplanten

Op basis van verspreidingsgegevens en biotoop kan de aanwezigheid van beschermde soorten vaatplanten worden uitgesloten. Beschermde vaatplanten zijn tijdens het veldbezoek niet aangetroffen. Geconcludeerd kan worden dat de aanwezige vaatplanten geen beschermde status hebben en ontwikkelingen niet in de weg staan.

5.4 Vogels

Resultaten bureauonderzoek

Verschillende soorten zangvogels zullen het gebied gebruiken als broedgebied. Roofvogels worden gezien de grootte van het perceel niet verwacht, andere jaarrond beschermde soorten (muv ekster) evenmin.

Resultaten veldbezoek

Merel is gehoord en gezien tijdens het veldbezoek. Een blauwe reiger was aan het vissen. Meerkoet broedt in de sloot naast de vaart op korte afstand van het gebied waar gewerkt gaat worden. Wilde eend is waargenomen en kan broeden in het struikgewas. Een paar kleine mantelmeeuwen was aanwezig op het dak van de portiekflat. Het is goed mogelijk dat meeuwen op het dak broeden. Visdieven zijn niet waargenomen. Het gebied biedt eveneens mogelijkheden voor o.a. winterkoning, roodborst en heggenmus. Activiteit van grote bonte specht is niet waargenomen. Voor holenbroeders als kool- en pimpelmees is een spechtengat aanwezig. Nesten van jaarrond beschermde soorten zijn niet gevonden.

Conclusie

De Wet natuurbescherming biedt bescherming aan alle in gebruik zijnde nesten en rustplaatsen van vogels. De nestbescherming geldt voor alle soorten gedurende het broedseizoen en voor een beperkt aantal soorten jaarrond. Jaarrond beschermde soorten zijn niet aangetroffen. Iedere vogel is tijdens het broeden beschermd. Voor het broedseizoen geldt geen vaste periode, globaal wordt uitgegaan van half

maart tot half augustus. Geadviseerd wordt het gebied voor het broedseizoen ongeschikt voor broedvogels te maken door, indien noodzakelijk, het groen te verwijderen.

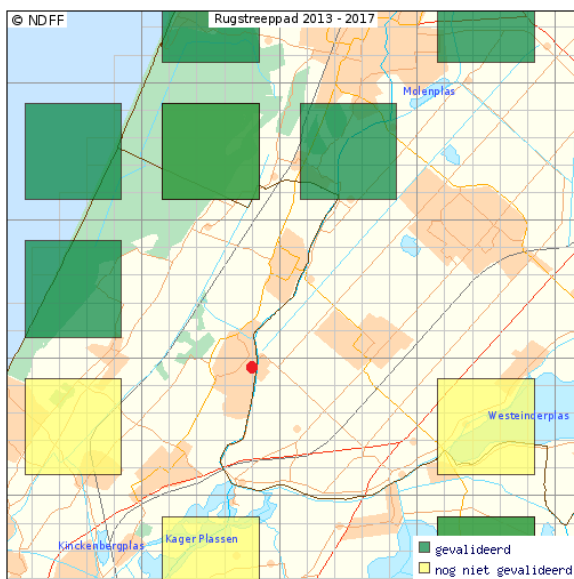
Indien de werkzaamheden starten binnen het broedseizoen, mogen deze pas uitgevoerd worden indien vooraf door een deskundig ecooloog is vastgesteld dat geen verstoring van broedvogels zal plaatsvinden.

5.5 Amfibieën en reptielen

Resultaten bureauonderzoek

Wat betreft beschermde amfibieën komen in de omgeving van Lisse de gewone pad, rugstreeppad, bruine kikker en bastaardkikker voor. In Zuid-Holland is alleen de rugstreeppad beschermd.

De rugstreeppad is vooral een soort van terreinen met een hoge natuurlijke of door mensen ingebrachte dynamiek. Braakliggende bouwterreinen, groeven en zand- en kleiafgravingen, (rivier)duinen en uiterwaarden vormen een ideaal leefgebied voor de rugstreeppad. Vaak is er een goed vergraafbare bodem aanwezig en is er bouw materiaal om onder te schuilen. Als deze bodem in het plangebied aanwezig is, dient met rugstreeppad rekening gehouden te worden. Eveneens moet geschikt voortplantingswater (niet te diep, snel opwarmend en zonder vissen) aanwezig zijn.

Waarnemingen van rugstreeppad over de afgelopen 4 jaar, ten opzichte van globale ligging plangebied (rode stip). Bron: Telmee.nl

Reptielen kunnen op basis van verspreidingsgegevens en habitat worden uitgesloten.

Resultaten veldbezoek

Het plangebied beschikt over een watergang. Deze sloot tussen ringvaart en plangebied wordt verbreed. Tijdens het veldbezoek is vastgesteld dat het plangebied geen geschikt terrein voor de beschermde rugstreeppad biedt. De werkzaamheden aan de sloot hebben mogelijk een gevolg voor algemene soorten amfibieën. De aanwezigheid hiervan is niet aangetoond, maar kan zijn gemist.

Conclusie

De soortenstandaard Rugstreeppad, Bufo calamita, Versie 2.0, december 2014 van het Ministerie van Economische Zaken blijkt dat voor het aantonen van rugstreeppadden in het gebied aan alle drie de onderste voorwaarden moet worden voldaan:

- 1 • het plangebied de geschikte combinatie van habitat bevat voor de rugstreeppad én
- 2 • de aanwezigheid van rugstreeppad in de afgelopen drie jaar is aangetoond in de directe omgeving (binnen circa één kilometer) van het plangebied én
- 3 • het plangebied voor de rugstreeppad zonder barrières bereikbaar is vanuit die directe omgeving.

Aan voorwaarde 1 wordt niet voldaan omdat de habitat niet geschikt is.

Aan voorwaarde 2 wordt niet voldaan volgens verspreidingsgegevens. De rugstreeppad is in de afgelopen 4 jaar binnen een straal van circa twee kilometer van het plangebied niet waargenomen. (zie afbeelding hierboven).

Aan voorwaarde 3 wordt evenmin voldaan: gezien de te grote afstand tot aanwezigheid van rugstreeppadden en de barrières die moeten worden overgestoken wordt niet aannemelijk geacht dat rugstreeppadden het gebied tijdens de bouw gaan koloniseren.

Maatregelen met betrekking tot rugstreeppad worden op basis van het bovenstaande niet noodzakelijk geacht. Voor eventueel aanwezige algemene soorten geldt de zorgplicht.

5.6 Vissen

De volgende vissen zijn in Nederland beschermd: Beekdonderpad, Beekprik, Elrits, Europese rivierkreeft, Gestippelde alver, Grote modderkruiper, Kwabaal.

Op basis van verspreidingsgegevens en kwaliteit van habitat kan aanwezigheid van deze soorten in het plangebied worden uitgesloten. Voorzover in het water wordt gewerkt is de zorgplicht voor algemene vissoorten van toepassing is. De vissen moeten worden weggevangen indien de sloot wordt gedempt, of ze moeten de mogelijkheid krijgen te vluchten naar ander water.

5.7 Overige beschermde soorten

Resultaten bureauonderzoek

De habitateisen van beschermde

soorten binnen deze groep zijn vaak zeer locatie specifiek en gebonden aan zeer bijzondere biotopen. Iedere soort is afhankelijk van een bepaald habitat. Deze biotopen (met name heide en (laag)veen, grote rivieren en oude, rottende eiken) liggen niet in het plangebied. Het groen in het plangebied is sterk gecultiveerd. Hierdoor is het niet aannemelijk dat er in het plangebied beschermde ongewervelden voorkomen.

Resultaten veldbezoek

Tijdens het veldbezoek zijn geen beschermde insecten waargenomen. De verschillende soorten libellen, vlinders, insecten en andere ongewervelden die vermeld worden in de Wet Natuurbescherming zijn afhankelijk van een andere habitat dan aanwezig in het plangebied.

Conclusie

Geconcludeerd kan worden dat met overige beschermde soorten geen rekening gehouden hoeft te worden.

6. Samenvatting conclusie en overzichtstabel

Uit deze biotooptoets is naar voren gekomen dat het waarschijnlijk is dat met de plannen vaste rust- en verblijfplaatsen of belangrijk leefgebied van de beschermde soorten wordt aangetast. Nader onderzoek moet de functie van het gebied voor vleermuizen duidelijk maken.

De zorgplicht uit de Wet Natuurbescherming is altijd van toepassing. Hieronder wordt geadviseerd hoe aan deze zorgplicht invulling kan worden gegeven.

- De zorgplicht zoals weergegeven in artikel 1.11:

1. Een ieder neemt voldoende zorg in acht voor Natura 2000-gebieden, bijzondere nationale natuurgebieden en voor in het wild levende dieren en planten en hun directe leefomgeving.
2. De zorg, bedoeld in het eerste lid, houdt in elk geval in dat een ieder die weet of redelijkerwijs kan vermoeden dat door zijn handelen of nalaten nadelige gevolgen kunnen worden veroorzaakt voor een Natura 2000-gebied, een bijzonder nationaal natuurgebied of voor in het wild levende dieren en planten:
 - a. dergelijke handelingen achterwege laat, dan wel,
 - b. indien dat achterwege laten redelijkerwijs niet kan worden gevegd, de noodzakelijke maatregelen treft om die gevolgen te voorkomen, of
 - c. voor zover die gevolgen niet kunnen worden voorkomen, deze zoveel mogelijk beperkt of ongedaan maakt.

Invulling zorgplicht artikel 1.11

Zodra een niet in de Wet Natuurbescherming beschermd in het wild levende dier wordt aangetroffen tijdens de werkzaamheden kan deze worden gevangen en direct worden overgeplaatst naar een geschikte habitat in de nabijheid van het plangebied.

Bij kap van de vegetatie in de winter dient men rekening te houden met zoogdieren in winterslaap, zoals de egel. Inachtneming van de zorgplicht betekent dat men het struikgewas handmatig kapt, in plaats van met bulldozer of graafmachine.

Er wordt gelegenheid gegeven aan amfibieën en grondgebonden zoogdieren, die tijdens de werkzaamheden worden gevonden, te vluchten of zich te verplaatsen naar een schuilplaats buiten het bereik van de werkzaamheden. Dit gebeurt door onder andere vegetatie of bodemmateriaal (takken, stronken, steenhopen) gefaseerd te verwijderen.

In verband met verstoring van aanwezige dieren worden de werkzaamheden zoveel mogelijk overdag uitgevoerd.

- De zorgplicht specifiek voor vogels in artikel 3.1

1. Het is verboden opzettelijk van nature in Nederland in het wild levende vogels van soorten als bedoeld in artikel 1 van de Vogelrichtlijn te doden of te vangen.
2. Het is verboden opzettelijk nesten, rustplaatsen en eieren van vogels als bedoeld in het eerste lid te vernielen of te beschadigen, of nesten van vogels weg te nemen.
3. Het is verboden eieren van vogels als bedoeld in het eerste lid te rapen en deze onder zich te hebben.
4. Het is verboden vogels als bedoeld in het eerste lid opzettelijk te storen.
5. Het verbod, bedoeld in het vierde lid, is niet van toepassing indien de storing niet van wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding van de desbetreffende vogelsoort.

Invulling zorgplicht specifiek voor vogels in artikel 3.1

De werkzaamheden moeten in verband met verstoring van broedvogels buiten het broedseizoen uitgevoerd worden. Wel kan gestart worden voor het broedseizoen en doorgewerkt worden in het broedseizoen wanneer continue verstoring plaatsvindt.

Indien de werkzaamheden starten binnen het broedseizoen, mogen deze pas uitgevoerd worden indien vooraf door een deskundig ecooloog is vastgesteld dat geen verstoring van broedvogels zal plaatsvinden.

Tabel: Overzicht van onderzochte soortgroepen en onderzoeksresultaten in het plangebied.

Soort(groep)	Ingreep verstorend	Nader onderzoek	Ontheffing	Bijzonderheden/ opmerkingen
Vleermuizen	Ja	Zie vleermuis-rapport	Ja	Ontheffing voor het verwijderen van 2 paarverblijven van ruige dwergvleermuis aanvragen
Grondgebonden zoogdieren	Ja*	Nee	Nee	Geen beschermde soorten aanwezig, * voor egel en andere algemene soorten geldt de zorgplicht
Vogels	Ja*	Nee	Nee	*Werk buiten het broedseizoen
Amfibieën en reptielen	Nee	Nee	Nee	Geen soorten aanwezig
Vaatplanten	Nee	Nee	Nee	Geen beschermde soorten aanwezig
Vissen	Nee	Nee	Nee	Geen beschermde soorten aanwezig
Overige soorten	Nee	Nee	Nee	Geen beschermde soorten aanwezig

Wij adviseren om de onderzoeksresultaten voor te leggen aan het bevoegd gezag om na te gaan of zij kunnen instemmen met de onderzoeksresultaten en bovengenoemde conclusies ten behoeve van het verkrijgen van een omgevingsvergunning.

Aanbevelingen

Naast de consequenties die voortkomen uit de Wet Natuurbescherming geven wij in relatie tot de voorgenomen nieuwbouw de volgende aanbevelingen met als doel de ecologische structuren in de omgeving te versterken.

- voor vleermuizen zouden open stootvoegen aangebracht kunnen worden in muren, of vleermuiskasten kunnen worden geplaatst in de spouw of tegen de muur op meer dan 2,5 meter hoogte in de te renoveren woningen. Zie ook de brochure vleermuisvriendelijk bouwen als vermeld in de literatuurlijst.
- een zolder of vliering zou niet helemaal geïsoleerd kunnen worden. Hierdoor wordt de zolder mogelijk een geschikt verblijf voor vleermuizen.
- het planten van bomen en struiken voor vogels en vleermuizen verdient aanbeveling. De voorkeur gaat hierbij, ecologisch gezien, uit naar inheemse bes- en bloemdragende struiken en planten.
- in de nieuwbouw kunnen nestpannen of neststenen worden aangebracht ten behoeve van huismussen en gierzwaluwen. Deze beschermde soorten verliezen als gevolg van de moderne bouwsystemen, steeds meer nestmogelijkheden. Voor huismussen blijken uit onderzoek zogenaamde mussenvides uitstekend te functioneren als nestplaats. In de nabijheid het plangebied zijn foerageer- en schuilmogelijkheden genoeg, waardoor met de aanleg van mussenvides het plangebied interessant voor huismussen kan worden. Zie voor meer informatie: <https://www.vogelbescherming.nl/bescherming/wat-wij-doen/in-de-stad/bewoners/vogelvide-redding-van-de-huismus->
- om amfibieën in het gebied een kans te geven kan de vijver in veld 12 met natuurlijke oevers worden aangelegd. De mogelijkheid bestaat eveneens deze vijver als amfibieënpool in te richten.

Literatuur en bronvermelding

Atlas van de Nederlandse vleermuizen, Limpens e.a. KNNV 1997

Bats of Britain and Europe, C. Dietz en A. Kiefer, Bloomsbury 2016

www.vleermuis.net, voor up-to-date kennis van vleermuizen

brochure vleermuisvriendelijk bouwen: Landschapsbeheer Flevoland, Zoogdiervereniging en Tauw bv, 2011

Creemers, R.C.M. & J.J.C.W. van Delft (RAVON)(Redactie) 2009. De amfibieën en reptielen van Nederland.

Stichting RAVON: www.ravon.nl

Nederlandse Oecologische Flora. Wilde planten en hun relaties. Weeda e.a. 1985-1994

Verspreidingsatlas planten. 13 mei 2014, <http://www.verspreidingsatlas.nl/planten>.

Sovon Vogelonderzoek Nederland: www.sovon.nl

Vereniging Vogelbescherming: www.vogelbescherming.nl

Atlas van de Nederlandse Zoogdieren, Zoogdiervereniging 2016, S. Broekhuizen et al.

www.waarneming.nl, met betrekking tot relevante waarnemingen in het plangebied

www.telmee.nl, Nationale Databank Flora en Fauna

Soortenstandaard Rugstreeppad, Bufo calamita, Versie 2.0, december 2014 van het Ministerie van Economische Zaken

Lijst van Waardevolle bomen Lisse 2016

Bomenverordening Lisse 2015, W051468 / 54958

Bomenbeleidsplan gemeente Lisse, herzien december 2015

Rapport betreffende een quickscan ecologie De Waterkanten te Lisse, IDDS, 30 September 2011

Rapport betreffende aanvullend onderzoek Vogels, Vissen en Vleermuizen, project De Waterkanten, Gemeente Lisse . IDDS 15 oktober 2012 Kenmerk : 12045606/NHO/rap1.1